

Jen u tým mobilu teď už data nikdy nikomu nedojdou.
Gruzí tento týden ovládli masové protesty.
Odpor opozice i občanské společnosti vyvolal kontroverzní návrh zákona,
podobný ruské legislativě, který by organizacím získávajícím
část prostředků ze zahraniční nařizoval označice za agenty pod zahraničním vlivem.
Vládní strana Gruzínský sen na konec pod tlakem protestu oznámila,
že zákonsparlamentu stáhne. Znamená to, ale skutečně jeho konec?
Jak opodstatněné jsou obavy kritiků,
že se současná gruzínská vláda snaží zemi postrčit na proruskou trajektorii?
A nakolik do vypětí situace v Gruzii promlouvá válka,
kterou rusko rozpoukdalo na Ukrajině?
Je pátek desátého března, tady Jelenka Kabrhelová a pětadesát devět.
Spravodějský podkázd se znam zpráv.
Jana Bogtouzimská. Zástupkyně regionálního ředitele
pro východní partnerství organizace Člověk v tísni.
Dobrý den.
Dobrý den.
Gruzí je prochází turbulentními dny.
Vládní zákonodárci tvrdí,
že na konac posilných protestech opozití
stahují z parlamentu kontroversí návrch zákona
o zahraničních agentech, který prošel v úterý prvním čtením.
Janu, jak zásadní kapitola to je, co nám ty protesty ukazují
o tom, co se děje v Gruzii?
Ukazuje nám to, že Gruzínská společnost
se opravdu chce obrátit evropským sněrem,
chce sněřovat do Evropské unie,
ale vládní strany si to pravděpodobně nemyslí
a to napojení na rusko je tam zjevné.
Takže nějaký hlupší konflikt politicko-společenský?
Vypadá to tak, ačkoliv ta vládní strana
vyhrála v roce 2012 volby na demokratické platformě.
Vypadá to, že to sněřování se obrátilo,
ačkoliv existuje smlouva pro přípravu vstupou do Evropské unie,
mají 12 bodů, takzvaných, které by měli spilit,
tak aby potom mohli získat kandidácký status země Evropské unie.
V té společnosti se během posledních let ty změny událi.
Evropská unie i ostatní západní hráči nebo západní vlády
podporovali místní občanskou společnost, podporovali organizace,
podporovali i to vládu bilaterálně, finančně i jako kapacity je jich,
tak aby se zvýšili a aby mohli fungovat v demokratické společnosti
nebo v demokratickém zříziň.
Ale vypadá to, že se situace nějakým způsobem pohnula
a ačkoliv veřejnost v Gruziji je velmi pro Evropská a chce se obrátit

směrem do Evropské unie tak vládní straná je proti.
Pojďme se podívat na tu roznětku těch současných protestů
a to je onen sporný zákon, který v úterí vládní většina
zchválila v prvním čtení v Gruzínském parlamentu,
propukli protesty, desetě tisíce lidí přišli potom před Gruzínský parlament.
Pojďme vysvětlit jenost čím vším ta norma počítala,
co požadovala po jakých organizacích, pro zbuděla tak velký odpor.
Ten zákon požaduje po všech organizacích nebo i médiích,
které jsou financované z více než 20 % ze zahraničních zdrojů.
Aby se vlastně registrovali u ministerstva z pravidlnosti,
aby vykážali jména svých zaměstnanců, své projekty, své aktivity,
ale taky jména a hodně detailní informace o svých partnerech,
to mohou být místní organizace nebo i místní lidé, které podporujeme.
Ty informace by pak byli veřejně dostupné.
A my ačkoliv neděláme v Gruzi jako například člověk
v tísněnou ostatní nezyskové organizace nic kontroversního.
Prostě pracujeme na razových projektech a na humanitární pomoci,
například pro oprychlíky z Ukrajiny.
Tak pro nás by to znamenal, že bychom museli například odevzdat jména
a adresy našich zaměstnanců, které už pravděpodobně
ta vláda nebo ty státní orgány mají.
My bychom museli odevzdat také kontakty na ty naše partnery,
jejich adresy, telefoní, čísla na ty organizace, které podporujeme,
ale my nemůžeme a ani nechceme eticky předávat tyhle informace,
protože by je to potom mohlo samozřejmě dál nějakým způsobem ohrozit.
Ten zákon je napsaný jako podobné normy, tohoto typu velmi obecně,
velmi vágně, může být viložen jakýmkoliv úředníkem jinak,
to zažíváme i v jiných zemích, například v etiopii, něco podobného.
A proto je tam to nebezpečí té vágnosti nebo tého neurčitá.
My i kdybychom se registrovali, daly jem ty informace,
tak my jem ty informace prostě nemůžeme dát ani kůli GDPR,
ani kvůli naším etickým normám v organizaci.
Mohli bychom jim dát třeba mý informací, ale pravděpodobně bychom se pak setkali
s nějakou reakcí, že jsme vlastně nevyhovili
a to potom by následoval nějaká penalizace
bud' našich zaměstnanců nebo našeho vedyň.
To jsem se chtěla ptát, jestli tam jsou zakotvené také nějaké sankce.
A vlastně to samotné označení organizací,
které by si měli uvéz do titulu,
že jsou zahraniční agentě jako konataci to v gruzickém kontextu se buhnese.
Je tam penalizace pět let věziň a je tam také neurčitá penalizace finanční,
z toho změni zákona to nevyplívá, kolik by to mohlo být,
čili to je další neistota.
Ta celá konatace toho a vlastně ten narrativ,

kdo jsou nezyskové organizace, nezávislá média, kteří se snaží kontrolovat, co ta vláda dělá a přinášet ta témata, která si možná ne musí líbit. Tak ačkoliv my pracujeme s neutrálními tématy, tak se například věnujeme mediálnímu vzdělávání, nebo pracujeme někdy na advokasy tématech, kdy se snažíme s určitými ministerství nebo odbory na ministerstvech třeba upravovat nějaké politiky, nějaké zákony, tak aby byly více přijatelné proti lidem. Může se ale jednat třeba o nějaký zákon v sektoru vzdělávání nebo v sektoru lesnictví, takže zase nic kontroverzního, ale i to by bylo zapovězeno. A potom ten narrativ toho, jak jsou vnímány nezyskové organizace nebo nezávislá média, už teď to vidíme v zemi, že mimo tá hlavní města, pokud se bavíte s někým starším nebo s někým v regionu, je vidět, že ten narrativ může být negativní a bojíme se toho, že potom, co by tento zákon byl přijatý, nebo ať se stane, co se stane, takže vládě může zesílit tu negativní kampaň vůči vládním organizacím. A jak vládní strana nutnost přijetí toho zákona vysvětlovala, čím ho obhajovala? Obhajovala toho tím, aby se zvýšela transparentnost toho financování. Je to velmi vágní zase, protože my už nyní jim všechny ty informace ohledně toho, jaké donory máme, odkud jsou peníze, jestli jsou z Evropské komise nebo od české rozvojové agentury dáváme, už tyto informace mají, ale nyní bychom vlastně čelili situaci, kdyby byly opravdu veřejně dostupné a pravděpodobně i kdokoli by je mohl zneužít nebo je nějak překrotit zaměnit ten význam těch informací, které my poskytneme. Vodní děl a sazný plin, ohlušující granáty a taky dělbuchy a zápalné lahve, tak to vypadlo večera v noci kruzínskému dbily se. Media jsou plná videí, na kterých policijní složky rozháněli demonstranty vodními děly, potíčky vypukli i v samotném parlamentu ve chvíli, kdy se o tom zákonu debatovalo co všechno ta diskuse o zákonu a ty následné protesty tedy ukázali o stavu kruzínské společnosti. Vy jste to nakouslá už v úhodu. Dá se na základě toho vyvodit je křehká rovnováha kruzínské společnosti panuje a jaký potenciál vlastně ty protesty mají.

Určitě jak jsem to zmínila a i co jsem viděla v zemi před zrubom měsícem, tak ta občanská společnost je opravdu silná.
Je tam opravdu vidět, že mladí lidé, ty, který už prostě vyrůsteli v těch posledních 30 letech, tak opravdu chtějí být na tom západě, chtějí mít ty svobody, chtějí se přibližovat té Evropské unie a mají ty hodnoty už opravdu i v sobě.
A to je vidět na té silné reakci během těch demonstrací. Samozřejmě potom to, jak je ta vládní strana napojená na rusko, jak silně a jaký to má tedy efekt toho, že přišli s takovým hlezákonem ve chvíli, kdy už byly hodně blízko tomu, aby Evropská unie udělila ten kandidácký status, tak to ukazuje o tom, že ten vliv ruská na tu vládní stranu je tak velký a to zachovat si nějakou územní celistvost toho starého ruska tam pořád je a vidíme to i v ostatních zemích, jako je tady Ukrajina nebo Moldavsko, kdy už v Gruzi v roce 2008 a i předtím všichni víme o jižní osety a apcházi si tam udržet ten vliv, udržet si tam ten kontakt a nepustit ty země prostě dluž k té Evropské unie. Ten zákon nápadně připomíná legislativu, která prošla v rusku v roce 2012 a stala se pro Vladimira Putiná jeho režim v podstatě metodou, jak potlačit nezávisla médi a jak dostat pod kontrolu případně se zbavit nepohodlných nevládních organizací. Je v Gruzi možné pozorovat tendence, že by se tam ní vláda chtěla chovat stejně, že by vykazoval nějaké podobné rysy chování učitémhle organizací. Tak tenhle zákon pokud bychom se bavili o médiích, by toto spůsobil. Jak jsem mluvila o nás jako rozvovové organizace nebo o humanitární organizaci, která je svým spůsobem se snažíme chovat samozřejmě neutrálně. Tak ale pokud se bavíme o nezávislých médiích

a o nějaké vočdogové funkci těch nezávislých médií,
to už potom by bylo opravdu nebezpečné
v tom smyslu, že ta veřejná kontrola těch médií
by byla zastavena.

A dá se říct, že obecně tedy
to už ta taky vlastně nakousla straná gruzínský sen,
která v tuhle chvíli má většinu v parlamentu,
sleduje nějaké politické kroky,
uvíc vliny s tím, jakou traj, kterou chce sledovat Moskva.

Vypadá to tak, ačkoliv už ve čtvrtek ráno
zastavili progresy toho zákoná,
což ještě není pohrátíste,
jestli to opravdu tak zůstané.

Tak to vypadá, že ta vládní strana
si nechce udržet pro evropský sněr,
ale chce se vrátit do minulosti
a udržet si tam celou vás punovost.

A jak je možné, že je ta strana
v tak velkém rozporu se společností
jako takovou vystě změňovala,
že vládnou v gruzi velké proti ruzské nálady,
je to dané historii, je to dané i tou krátkou válkou v roce 2008,
kdy ruzko vtrhlo do gruzi

a od té doby okupuje v podstatě ještě stále
20% gruzínského území,
bížní osety, částečně abcházi,
kdy desety nušky tak rozevřeli?

Do té míry, kolik tomu rozumím
nebo jak tomu rozumím já,
v té vládnou cístraně existují pořád
struktury oligarchie

opravdu navázané na velký biznis
i biznis v rusku

a pustit tu veřejnost
do toho rozhodování
a rozdělit trošku víc tu moc,
posíli tu střední vrstvu,
to tam pravděpodobně pořád ještě
není tak silné.

I když ty protesty to samozřejmě dokazují,
existuje tam střední vrstva,
existují tam prostě lidé,
který je zemných zemích Evropské unie
a jenom nejsou v Evropské unii.

Nicméně to není žádná za ostala zemně.
Ale ty vazby oligarchů
v těch parlamentních stranách,
které vedou tu vládu,
jsou pravděpodobně tak silné,
že ten svůj vliv nechtějí opustit.
A nakolik do současných politických
i společenských nálad gruzy
promlouvá současný konflikt na Ukrajině,
válka ruska na Ukrajině,
přece en gruz je malá zemně,
má necele čtyři miliony obyvatel
a tam zamířili uprchlíci z Ukrajiny
promlouvá to do toho,
jaké nálady v gruzi vládno.
Ta situace je taková,
že do gruzi nebo přes gruzi
se přesunul několikset tisíc ukrainských uprchlíků,
hlavně z východní části,
Mariupol a potom
Tynově anektovaná území na východě.
Zhruba 30 tisíc uprchlíků
v zemi zůstává.
My jsme jedna z organizací,
která jim pomáhá.
Nicméně, kromě ukrainských uprchlíků
se také do země
přesunul několikset tisíc hrusů
převávně mlačích lidí,
kteří se chtějí vyhnout válce
nebo dokonce s režimem nesouhlasí
a to je možná
to, co v té
společnosti rezonuje
víc než ukrainstí uprchlíci.
Myslím, že gruzínská společnost
je přijala, je ich tam opravdu
zhruba 30 tisíc dlouhodobě.
Ale ruských občanů je na počet
ještě víc.
To bylo i v Armenii,
kde je několikset tisíc ruských občanů
v tom jednom roce.
Tak například to,

že tam byl takový velký přísun lidí
obrovský zvedlo ceny nemovitostí,
ceny na jmu, takže
už místní lidé často na to nedosáhnou
například ve velkých měsnech
aby si pronajali byt,
nebo aby vůbec našli
volný byt k pronajemu nebo ke koupy.
Protože ten trih s nemovitostmi
je teď obrovský přetížený
se tam přistěhovalo to lidí z ruska.
Změňovali jsme i mezinárodní reakci,
která je poměrně silná,
teď mluvím konkrétně
o přijetí toho spodného zákona
a medické velvislanectví
označilo to přijetí zákona
v prvním čtení za černý den
pro gruzínskou demokracii.
Vyadřoval se k tomu i šef unijní
diplomace Jose Borel, který řekl,
ten zákon není slučitelný zhodnotami
Evropské unie do jaké míry
a peli tohoto typu nebo dokonce
i výzvy, či kritika ze zahraničí
má nějaký efekt
na to, co gruzínská vláda dělá.
Může to pootočít
tím kam směřuje v tuhle chvíli.
Myslím, že pořád panuje naděje,
že ano, že pokud ten tlak neustaně,
že pokud západní státy, které
hodně investovali nebo investují
do gruzie v bilaterálních smlouvách
přímo do vládních programů.
A nejde přes žádné nevládní organizace.
Tak chtějí i nadále,
aby gruzie byl obrácená
tím pro Evropským směrem, nebo do Evropské unie.
A myslím si, že
jsou připravení, ten tlak nadále vyvíjet.
I my se bavíme o tom
zda se přidat k některým
otevřeným dopisům

některých Evropských institucí
tak, abychom ten tlak zesílili
a celé to společenství
stále doufáme, že
to nějakým způsobem pomůže
té gruzínské společnosti
v tom, aby uspěli
v uklidnění situace
a aby si to vládní strana
rozmyslela a opravdu nepodnikala
ty kroky, které by mohli
gruzi navrátit spět
k nedemokratickému režimu.
Z druhé strany asi spousta lidí má živě
v paměti ten konflikt z roku 2008
i teď to, co se děje na Ukrajině,
což nozí přičítají hnevů
ruska za to, že
Ukraina směřovala na západ
je taková obava patrná v gruzi,
že by i tam se mohlo
stát něco podobného, co na Ukrajině,
že by země mohla na svojí snahů
přímknout se víc k západu do platit.
Je to tam vidět, myslím, že jsem četle
někde i, že je to další majdan
to, co se děje v gruzi je teď.
Samozřejmě, že je to obava
tam existuje, nicméně
je tak nějak známo, že rusko je
opravdu svázáno teď na Ukrajině
a že je možné,
že prostě už nemá
cílu na to, aby opravdu
vzickly poslalo několik tisíc
vojáků do gruzi, aby
situaci vyřešili za ně.
Nicméně nevíme
co se může stát.
Já nejsem bohužel politický stratek
nebo vojenský stratek.
Co se v tuhle chvíli odhaduje,
že se bude dít dál. Víme,
že gruzínská vláda na jednu stranu tvrdí,

že u toho zákonu upouští,
na druhou stranu opozyce
se nehodlá s tím
pojít a vyzívá k dalším protestům.
Co se čeká dál?
Čeká se bohužel,
že ten samý zákon
respektive body z toho zákoná,
které by potom ovlivnili
tu občanskou společnost
budou vloženy do jiného
zákona, který bude mít potom
ve finále stejný efekt.
A pak tu existuje ještě druhý zákon,
který nemluví o organizacích,
ale o jednotlivcích
a ve své podstatě
měl stejný dopad
na příklad lidskoprávní aktivisty
nebou na žurnalisty blogery.
Já jsem bohužel, ještě neviděla
znění toho zákona,
ale vypadá to, že
když gruzínská vláda
v tuhle chvíli ten zákon stáhla,
tak i v rámci našeho týmu
a z kolegy se bavíme o tom
a sledujeme právníky
kolem vlády
a situaci ohledně toho,
co se bude dít dál,
že to není konec,
že budou ty body dány do dalšího zákona
nebo potom tenhle další zákon
o jednotlivcích, by mohl mít
ten samý dopad na nezávislá média
nebo reportéry, žurnalisty
nebo blogery.
A dá se v návaznosti na to odhadovat
i to, jakým směrem se budou ubírat
ty protesty, znamená tohle konec,
protestu, nesouhlasu
ze strany gruzínského opozice,
ze strany gruzínského občanského společnosti.

Ty protesty pravděpodobně budou dal pokračovat
a dá se očekávat
i to, že by mohli
samozřejmě ty protesty
předúst ještě ve větší náselí
už jsme viděli ve středu
i v úterí během těch protestů,
že policie zasahovala
vodní miděly, zasahovala
proti svým vlastním lidem
a my se bojíme toho,
že ty protesty by mohli
se zhoršit a předúst
něco ještě víc závažného
a taky se na to připravujeme jako organizace,
aby chom měli připravené plány
na různé verze
té situace, která se může vyvinout
budešťe hůř a nebo
samozřejmě v lepším případě se uklidní.
Já nabok to už jinská
zastupky něregionálního řaditele
pro východní partnerství organizace Člověk v Týzni.
Děkujeme. Taky děkuju.
Hezký den.
A to je z pátečního vydání
podcastu 559 Vše.
K naším epizodám se můžete vrátit
i o výkendu. Všechny je
najdete v podcastových aplikacích
na seznam správách a také
na platformě podcasty.cz
Pokud nám nic ho chcete zdělit
nebo pro nás máte nějaký typ,
vyšťe nám naše adresa je za minuto 6
za vynáč soz.cz
najdete nás i na sociálních
sítích Instagram a Twitter.
To byla Lenka Kabrhalová.
Těším se v pondělí.